

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXXI, broj 5

4. veljače 2021.

cijena 200 Ft

Donacija iz Stolnog Biograda

FOTO: KRISTINA GOHER

10. stranica

Nagrada za narodnosti

3. stranica

Iz Martinaca u Srednje Mokrice

12. stranica

Zajedno pomažu žrtvama potresa

14. stranica

Dobra pandemija

U posljednje vrijeme u našu svakodnevnicu ušla je riječ „pandemija“: nema dana da je ne bismo spomenuli u razgovoru ili čuli u medijima, a zasigurno ne stvara u nama lijepe, umirujuće osjećaje. Slične asocijacije imamo i kad se sjetimo razornog potresa koji je uništio naselja nedaleko od nas. Obje prirodne nepogode uzrokuju brojne ljudske žrtve i veliku štetu. U današnjem materijalnom svijetu, kada dominira važnost stjecanja sve više materijalnih dobara, na žalost, tek nakon takvih tragedija shvaćamo važnost pravih ljudskih osobina, solidarnosti, suosjećajnosti, dobronamjernosti, širokogrudosti i partnerstva. Svjedoci smo mnogih dobrih djela nakon nesretnih događanja u Hrvatskoj, kada su milijuni ljudi velikog srca i dobre duše pomogli i pomažu nesebično, samozatajno, anonimno, daleko od očiju javnosti. To su oni mali heroji civilne sfere koje često i ne primjećujemo (umirovljenici s malom mirovinom, volonteri, obitelji, osobe koje možda i same teško spajaju kraj s krajem), koji bez toga da poznaju ime na žrtava pomažu zbog ljubavi prema svom narodu ili jednostavno prema čovjeku. Za Isusa su oni koji su ga slijedili iz ljubavi napisali: „Sve je dobro uradio!“. Nisu napisali da je uradio puno, nego da je uradio dobro. U njihovim mislima se cijeni kakvoća, jer dobrota se ne mjeri količinom. Onaj tko od srca i iskreno daruje i pomaže, makar samo jednim komadom kruha, učinio je dobro bližnjem. Ljudi su, unatoč današnjem materijalnom svijetu, spremni na dobrotu, shvaćaju da trebaju jedni druge kako bi se mogli oporaviti od takvih šokova. Hvala Bogu, osim zaraze koju uzrokuju virusi postoji i zaraza dobrote. Istraživači su ustanovili da je dobrota zarazna. Prema njihovim istraživanjima čin dobrote stvara domino efekt, naime, velikodušnost jedne osobe se proširuje na tri druge, koje dalje utječu na devet sljedećih osoba s kojima su u interakciji. Utvrdili su i to da se duh darežljivosti nastavlja ako je osoba sama iskrsila velikodušnost. Ljubazna djela dobrote šire se brzinom zaraze i pretvaraju se u pandemiju dobrote. Dobrota ne treba promidžbu, ona je u ljudima i nadamo se da će takva pandemija dobrote uvijek ostati među nama.

Beta

Glasnikov tjedan

Da bi se osoba mogla prijaviti za popisivača, mora biti punoljetna, imati završenu minimalno srednju školu i pouzdano znati osnove rada na računalu. Za odabir popisnih povjerenika odgovoran je mjesni bilježnik koji će putem intervjua izabrati popisne povjerenike između prijavljenih građana. Ako se želite prijaviti kao povjerenik dostavite svoje ime i podatke za kontakt (telefonski broj, e-mail) na adresu elektroničke pošte szamlalobiztos@gyal.hu. Na vratima je popis stanovništva.

Popis stanovništva 2021. godine u Mađarskoj šesnaesti je po redu. Kao i svakim popisom želi se dobiti cjelovita statistička slika o karakteristikama stanovništva i stambenog fonda. Pravila popisa određuju odredbe Zakona o popisu stanovništva. Prema zakonu davanje podataka je obvezno, osim podataka o zdravstvenom stanju, invaliditetu, materinskom jeziku i pitanjima vezanim uz vjersku i narodnosnu pripadnost. Tehnika popisa bit će prilagođena današnjoj digitalnoj stvarnosti. Elektronički upitnik građani će moći ispuniti samostalno putem interneta u razdoblju od 1. do 16. svibnja. Mrežno ispunjeni upitnici prihvatit će se u sustavu za prikupljanje podataka do ponoći 16. svibnja. Od 17. svibnja do 20. lipnja popisivači će prikupljati podatke od onih koji nisu sami ispunili upitnik preko interneta, dok će se od 21. lipnja do 28. lipnja obavljati dodatan popis. Prije popisa Državni zavod za stati-

stiku uputit će pismo na sve mađarske adrese, pismo neće biti naslovljeno na ime već na adresu. Državni zavod za statistiku moli javnost kako se radi osiguranja najtočnije poštanske dostave, navedu kućni brojevi i u slučaju višestambenih zgrada, te broj vrata stana na zgradama i poštanskim sandučićima. Državni zavod za statistiku pokrenuo je stranicu gdje se mogu pronaći detaljne informacije u vezi s popisom stanovništva 2021. godine (www.nepszamlalas2021.hu). Pitanja vezana uz pripadnost narodnosti, materinski jezik i korištenje jezika u obitelji i prijateljskom krugu bit će između 10. i 13.

pitavanja u upitniku, na 4. i 5. stranici upitnika.

Ovih dana razmišljam o tome kako će se izvršiti popis u doba pandemije? Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga rekao mi je kako će na prvoj sjed-

nici Odbora za narodnosti inicirati odgodu popisa stanovništva. Naime, smatra kako su epidemiološke mjere utjecale na mogućnosti upoznavanja stanovništva i pripadnika narodnosti s važnošću izjašnjavanja. Nada se kako će do odgode popisa doći i u drugim europskim zemljama. Prema njegovom mišljenju popis bi trebalo prolongirati iz političkih i praktičnih razloga. Ukoliko ipak bude popisa stanovništva, onako kako je predviđeno, nada se brojkama koje su bolje od onih iz popisa 2011. godine. Tada se kao pripadnik hrvatske narodnosti u Mađarskoj izjasnilo 26 774, a kao govornik hrvatskog kao materinskog jezika 13 716 osoba.

Eventualna odgoda popisa stanovništva ovisi o odluci Vlade i Parlamenta koji za isto trebaju promijeniti Zakon o popisu stanovništva.

Branka Pavić Blažetin

„Ovih dana razmišljam o tome kako će se izvršiti popis u doba pandemije?“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Joso Ostrogonac dobitnik visokog javnog priznanja „Nagrada za narodnosti“

U povodu Dana narodnosti, koji se svake godine obilježava 18. prosinca, predsjednik Mađarske Vlade Viktor Orbán zaslužnim pojedincima i organizacijama dodijelio je javno priznanje „Nagrada za narodnosti“. Visoko javno priznanje godine 2020. primilo je jedanaest pojedinaca i dvije civilne organizacije, a među ostalima nagrađen je i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, umirovljeni nastavnik i ravnatelj Osnovne škole na Vancagi Joso Ostrogonac. Svečano uručenje održat će se prvom mogućom prilikom.

„Nagrada za narodnosti“ dodjeljuje se osobama, udrugama i narodnosnim samoupravama za uzoran rad u području narodnog društvenog života, obrazovanja, kulture, vjere, znanosti, priopćavanja i samostalnih gospodarskih aktivnosti. Mađarska Vlada 21. rujna 1995. godine 18. prosinca proglasila je Danom manjina, utemeljivši visoko javno priznanje „Nagrada za manjine“. Dana 16. travnja 2012. godine Mađarski parlament taj je dan proglasio Danom narodnosti, a javno priznanje preimenovao u „Nagradu za narodnosti“. Kako se navodi u obrazloženju, Joso Ostrogonac rođen je u bunjevačkohrvatskoj obitelji. Nakon stje-

Mađarskoj odlikovala je Savez Hrvata u Mađarskoj Poveljom Republike Hrvatske. Odlikovanje je u ime Saveza preuzeo predsjednik Joso Ostrogonac. „Jedan od sretnijih trenutaka u mom životu bio je taj kada sam primio pismenu obavijest od potpredsjednika Mađarske Vlade za narodnosti Zsolta Semjéna da sam dobio ovo visoko priznanje“, izjavio je za Medijski centar Croatica Joso Ostrogonac, pridodavši kako njegov odgojno-obrazovni rad i karijera u Savezu Hrvata u Mađarskoj i Hrvatskoj državnoj samoupravi ne bi uspjeli bez čvrste obiteljske pozadine. Za nje ga nije bilo upitno da će svoj život posvetiti radu za hrvatsku narodnost. „Zdrava nacionalna svijest te poštovanje jezika, kulture i običaja popratili su cijeli moj život. Taj duh pratio je i moj nastavnički i ravnateljski rad. Nastavnički kolektiv uvijek je vrlo rado sudjelovao na Hrvatskim večerima i drugim školskim priredbama, a jednako tako znali su i koje je računalo ili druga oprema nabavljena financijskom potporom namijenjenom za narodnosti“, naglasio je Ostrogonac.

Čestitamo Josi Ostrogoncu na visokom priznanju, želimo mu mnogo zdravlja i sreće u životu te zadovoljstva u poslu.

Kristina Goher

Joso Ostrogonac dobitnik „Nagrade za narodnosti“ za 2020. godinu

canja diplome osnovnoškolskog nastavnika hrvatskosrpskog jezika, književnosti i povijesti nastavlja školovanje i stječe zvanje srednjoškolskog nastavnika hrvatskosrpskog jezika i povijesti. Od 1977. do umirovljenja predaje u Osnovnoj školi na Vancagi. Godine 1988. imenovan je zamjenikom ravnatelja za narodnosti, a od 1994. za ravnatelja škole. Osobni cilj mu je ostvarivanje nastave hrvatskog jezika i kulture na najvišoj mogućoj razini. Od 1993. predsjednik je Udruge savez Hrvata u Mađarskoj, od 1994. član Hrvatske samouprave Baje, a potom obnaša i dužnost potpredsjednika Hrvatske državne samouprave. Od 2012. predsjednik je Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a. Član je mađarsko-hrvatskog odbora za zaštitu manjina i Radne skupine za nacionalna pitanja Ministarstva pravosuđa. Godine 2016. predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović za osobite zasluge u djelovanju na kulturnom i prosvjetnom području te promicanju i očuvanju samobitnosti hrvatskog jezika i običaja u

BUDIMPEŠTA

Povodom Dana narodnosti 18. prosinca 2020. državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Ureda predsjednika Vlade Miklós Soltész na svojoj je Facebook stranici pozdravio narodnosti u Mađarskoj. „Parlament je 18. prosinca 2012. godine proglasio Danom narodnosti, danas uručujemo visoko javno priznanje „Nagradu za narodnosti“ onim pojedincima i organizacijama, koji primjerno rade u korist trinaest autohtonih narodnosti. Nažalost, ove godine neće biti svečanog uručjenja, ali se nadam da ćemo to nadoknaditi 2021. godine. Od 2010. godine u suradnji s narodnostima obavili smo puno posla. Uslijed predvidljive i dosljedne narodnosne politike Vlade tijekom posljednjih godina za narodnosne su se samouprave i njihove obrazovne i kulturne institucije otvorile važne mogućnosti, provedena je opsežna obnova, ali potpomažemo i manje civilne organizacije. U životu naših narodnosti važna je vjera i sloboda vjeroispovijesti, crkve ulažu mnogo truda u očuvanje narodnosne kulture i običaja. Za Vladu je prirodno da je sve što je dobro za narodnosti u Mađarskoj dobro i za cijelu državu, štoviše, to dugoročno utječe i na Mađare koji žive u Karpatskom bazenu. Kad bi bar i prekogranični Mađari mogli uživati istu podršku! Neka Bog poživi sve pripadnike bugarske, grčke, hrvatske, poljske, njemačke, armenske, romske, rumunjske, srpske, slovačke, slovenske i ukrajinske narodnosti!“, navodi se na Facebook stranici državnog tajnika Soltésza.

k.g.

Umjesto Skupštine

Odluke predsjednika Hrvatske državne samouprave od 5. prosinca u uvjetima izvanrednog stanja

Prema Uredbi Vlade za vrijeme izvanrednog stanja na snazi su posebni propisi koji među ostalim uređuju rad narodnosnih samouprava. Predsjednik Hrvatske državne samouprave u pozivu od 20. studenog 2020. obavijestio je članove Skupštine da su započele pripreme za redovitu sjednicu Skupštine Hrvatske državne samouprave, koja se trebala održati 5. prosinca 2020. godine. „Kao što znate, Vlada Mađarske je – u svrhu izbjegavanja posljedica epidemije prouzrokovane virusom COVID-19 te zaštite zdravlja i života građana – uvela izvanredno stanje. Hrvatska državna samouprava u takvoj situaciji mora postupati prema odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju br. CXXVIII. iz 2011. godine te Zakona o narodnostima br. CLXXIX. iz 2011. godine, prema kojima ovlasti odlučivanja prelaze na predsjednika Hrvatske državne samouprave”, stoji u obavijesti predsjednika Gugana.

Članovi Skupštine svoje primjedbe i prijedloge za dopunu predloženog dnevnog reda mogli su dostaviti elektroničkom poštom najkasnije do 26. studenog 2020., a prethodno su im dostavljeni i pripadajući pismeni materijali. Na upite zastupnika o dnevnom redu predsjednik Gugan odgovorio je telefonom ili elektroničkom poštom, dok prijedloga za izmjenu dnevnog reda nije bilo.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan sukladno zakonskim odredbama 5. prosinca 2020. godine donio je prvenstveno one odluke koje su bile neophodne za nesmetan rad.

Pravilnik o odavanju počasti i o pokojniku HDS-a

Na početku je donio odluku o prihvaćanju Pravilnika o odavanju počasti, te odluku o pokojniku Hrvatske državne samouprave.

Odluka o rebalansu proračuna HDS-a za 2020. godinu

Sukladno zakonskim odredbama i Poslovniku HDS-a naložio je izradu izvješća predsjednika o radu u razdoblju između dviju Skupština, izvješća o provedbi odluka kojima je istekao rok, izvješća o odlukama u nadležnosti predsjednika te njihovo dostavljanje zastupnicima. Među prvima donio je odluku o rebalansu proračuna Hrvatske državne samouprave, ureda i institucija za 2020. godinu s prihodima od 2 102 923 851 forinti i rashodima od 2 102 923 851 forinti. Pri tomu je naglasio kako je odluku o rebalansu proračuna morao donijeti zbog primljene dodatne novčane potpore, u prvom redu iz Hrvatske, ali i iz Mađarske. Tako je u proračun ugrađen iznos od 120 000 kn dobiven za odmaralište u Vlašićima. Radi se o sredstvima koja RH, odnosno Središnji ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske dodjeljuje za kampove, a koja su prenamijenjena za obnovu zgrade. Predsjednik je izrazio posebnu radost što je odlukom Hrvatske Vlade za rad Hrvatskog kazališta Pečuh dodijeljeno 200 000 kn, naglasivši da se nada kako će se potpora ustaliti. U dogovoru s ravnateljem sredstva će se upotrijebiti za plaće, odnosno radni odnos dva glumca, što će uvelike pridonijeti profesionalizaciji Kazališta.

Odluke o prihvaćanju potpore

Predsjednik je nakon toga donio odluku o prihvaćanju potpore Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za obnovu objekta u Vlašićima, rad Hrvatskoga kazališta Pečuh i provedbu projekta „Leksikon Hrvata u Mađarskoj”, odnosno prihvaćanju potpore Ureda predsjednika Vlade za doplatka za kulturne aktivnosti od 9 971 000 forinti.

Odluke o izmjenama i dopunama osnivačkih dokumenata, te Poslovniku HDS-a i njegovih ustanova

Na dnevnom redu bilo je i nekoliko točaka vezanih za nadzor koji Državna riznica Mađarske provodi u državnim narodnosnim samoupravama i institucijama. U svezi s tim došlo je do nekih tehničkih promjena u Poslovniku HDS-a i njegovih institucija. Predsjednik je prema tome donio odluku o izmjenama i dopunama osnivačkog dokumenta Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo te odluku o izmjenama i dopunama Poslovnika Hrvatske državne samouprave, Poslovnika ureda Hrvatske državne samouprave, Poslovnika o radu Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršić Miloradić, Poslovnika o radu Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo, Poslovnika o radu Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Poslovnika o radu Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, odnosno Poslovnika o radu Hrvatskog kluba Augusta Šenoa.

Prihvaćen Plan rada HDS-a za 2021. godinu

Predsjednik Gugan donio je i odluku o prihvaćanju Plana rada HDS-a za 2021. godinu koji je, kako nam je uz ostalo rekao, sličan prošlogodišnjem. S jedne strane planirani su programi koji se priređuju svake godine, a s druge strane predviđene su i priredbe koje se vezuju uz obljetnice, pa tako i obilježavanje dvadeset godina postojanja Izdavačke kuće „Croatica”, koje će se nastojati ostvariti još ove godine. Važno je spomenuti kako će se glavne priredbe, Državni dan Hrvata i Državno hrvatsko hodočašće, koje su prošle godine izostale prema izvornom planu održati u Budimpešti i Podravini.

Objavljeni natječaji za ravnatelje kulturnih ustanova

Nadalje, predsjednik je donio i odluke o prihvaćanju Plana interne revizije za 2021. te Produljenju ugovora o radu ravnatelja Zbirke sakralne umjetnosti u Prisiki do 31. ožujka, kada prestaju i mandati triju drugih ustanova HDS-a, pa je objavio natječaje za popunu radnog mjesta ravnatelja Zbirke sakralne umjetnosti u Prisiki, Hrvatskog kulturno-prosvjetnog centra „Stipan Blažetin” u Serdahelu, Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” u Martincima, te KPC-a „Zavičaj d.o.o. u Vlašićima”. Pošto se prijave na natječaje očekuju tijekom siječnja, na Skupštini koja je planirana 13. veljače mogu se donijeti odluke o imenovanju novih ravnatelja.

Predsjednik Gugan donio je i odluke o prihvaćanju izvješća o

radu neprofitnog društva Hrvatsko kazalište Pečuh d.o.o. za 2019./2020. godinu, izvješća o nadzoru Državnog ureda za reviziju u Hrvatskom kazalištu Pečuh, Umjetničkom programu Hrvatskog kazališta Pečuh te odluku o izboru vanjskog revizora tvrtke Croatia d.o.o. i Hrvatske državne samouprave.

Predsjednik je donio i odluku o produljenju ugovora s Državnom samoupravom Rusina o najmu prostora do 31. prosinca, a na temelju primljenog zahtjeva i odluku o uvođenju osobnog imena u registar narodnosnih imena.

Nadalje, odlučio je i o prijavi projekta narodnosnih kulturnih sadržaja i kampova (NKUL-KP-1-2021, NTAB-KP-1-2021) za 2021. koji se financira sredstvima Fonda „Gábor Bethlen“. Predložio je i preuzimanje vlasništva nad nekretninama Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršić Miloradić u Sambotelu i nekretninama Hrvatskog vrtića u Pečuhu. Kako je uz ostalo kazao, u vezi s tim već su održani preliminarni razgovori, te se očekuju odluke nadležnih gradskih samouprava.

Potpota u sklopu programa „Mađarsko selo“ od 500 milijuna forinti

Uz ostale predsjednik je odlučio i o prihvaćanju potpora Ureda predsjednika Vlade za II. fazu financiranja rada hrvatskih javno-obrazovnih institucija u vlasništvu HDS-a od 20 000 000 ft, financiranje obrazovnih aktivnosti HDS-a od 15 000 000 ft, II. fazu raz-

voja Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Santovo od 429 446 000 ft (tijekom godine već je primljeno 70 milijuna ft) te razvoj Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ od 73 025 000 ft. U vezi s tim za MCC je izjavio kako je Hrvatska državna samouprava sredinom prosinca dobila obavijest da je u sklopu Programa „Mađarsko selo“ izdvojeno 500 milijuna forinti. HDS je prijavio projekt, a uvjet je bio da mogu sudjelovati naselja do 5000 stanovnika, dok ustanove, odnosno zgrade trebaju biti u vlasništvu narodnosne samouprave, pri čemu se u jednom danu trebao prijaviti kompletan projekt. Sretnu okolnost predstavljalo je to što je projekt za Santovo već prije nekoliko godina bio pripremljen za europske fondove i trebao se samo dotjerati, a s druge strane bio je gotov i projekt za obnovu zgrade Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, koji se također samo trebao doraditi. S obzirom da je uvjetima udovoljio jedino HDS dobili su spomenuta sredstva, a potkraj godine, između dva blagdana sve je i službeno obavljeno pa su sredstva do 31. prosinca doznačena na račun HDS-a.

Pošto se još uvijek radi u izvanrednim uvjetima predsjednik je u razgovoru za MCC izrazio nadu da će se naredna Skupština planirana za veljaču održati na uobičajeni način, iako je sve još uvijek neizvjesno. Prema njegovim saznanjima mogla bi se održati u subotu 13. veljače, što bi bilo vrlo važno zbog prihvaćanja Proračuna HDS-a za 2021. godinu. *S.B./B.P.B*

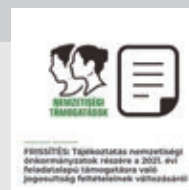
Hrvatskim manjinskim udrugama ukupno je dodijeljeno 60 209 000 ft

Državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Ureda premijera Miklós Soltész 18. siječnja 2021. potpisao je listu odobrenih prijava za sufinanciranje rada manjinskih civilnih udruga. Cilj javnog poziva i ove je godine bio financiranje nevladinih (civilnih) udruga, ponajprije radi ostvarenja i očuvanja narodnosne samobitnosti, njegovanja materinskog jezika, običaja, duhovne i materijalne kulture te afirmacije narodnosnih interesa. Ukupni iznos financiranja za 2021. godinu iznosio je 450 000 000 Ft, a iznosi pojedinačne potpore kretali su se između minimalnih 300 000 i maksimalnih 5 000 000 Ft. Na pozivu je sudjelovala 41 hrvatska udruga iz Mađarske, od kojih je 39 ispunilo propisane uvjete. Istima je ukupno dodijeljeno 60 209 000 ft. Proračunska potpora u sklopu javnog poziva CIV-KP-1-2021 dodijeljena je sljedećim udrugama Hrvata u Mađarskoj (cjeloviti popis narodnosnih civilnih udruga možete pronaći na poveznici: <https://bgazrt.hu/hazai-nemzetisegi-tamogatasok-2021/>).

Maksimalan iznos od 5 000 000 ft dobila je jedino udruga Savez Hrvata u Mađarskoj.

HRVATSKI ŽIDAN – Društvo gradišćanskih Hrvatov: 3 500 000 ft, PEČUH – Kulturno umjetničko društvo Tanac: 3 000 000 ft, PEČUH – Kulturna udruga Baranja, operativna potpora: 2 800 000 ft; PEČUH – Kulturna udruga Vizin: 2 800 000 ft, MOHAČ – Šokačka čitaonica, operativna potpora: 2 700 000 ft, KOLJNOF – Udruga Hrvata Koljnof: 2 600 000 ft, VRŠENDA – Kulturna i vjerska udruga šokačkih Hrvata: 2 000 000 ft, SALANTA – Kulturna udruga „Marica“: 2 000 000 ft, MOHAČ – Udruga baranjskih Hrvata Mohač: 1 809 000 ft, BUDIMPEŠTA – Hrvatska izvorna skupina Budimpešta: 1 700 000 ft, VELIKA KANIŽA – Udruga kaniških Hrvata: 1 600 000 ft, MARTINCI – Kulturno društvo Martinci: 1 600 000 ft, SAMBOTEL – Hrvatska kulturna i vjerska udruga: 1 500 000 ft, KUKINJ – Hrvatska kulturna udruga „Ladislav Matušek“: 1 500 000 ft, DUŠNOK – Kulturna udruga-sekcija „Biser“: 1 400 000 ft, SANTOVO – Državna udruga šokačkih Hrvata – Šokačka kuća: 1 400 000 ft, BAJA – Plesni ansambl „Šugovica“: 1 300 000 ft, KERESTUR – Kulturno društvo Kerestur: 1 200 000 ft, STARIN – Zaklada za kulturu „Biseri Drave“: 1 200 000 ft, KERESTUR – Udruga „Zrinski kadeti“: 1 000 000 ft, ALJMAŠ –

Udruga bunjevačkih Hrvata: 1 000 000 ft, PUSTARA – Zaklada „Za seoski dom“: 1 000 000 ft, KAPOŠVAR – Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskog prijateljstva: 1 000 000, SUMARTON – Vinska udruga pajača vina „Sveti Martin“: 1 000 000 ft, KOLJNOF – KUME Etnomemorijalni i informacijski centar, Zaklada „Za gradišćanske Hrvate“: 1 000 000 ft, HRVATSKI ŽIDAN – Hrvatsko kulturno društvo „Čakavci“: 800 000 ft, KOLJNOF – Udruga „Hrvati-Horvátok“: 800 000 ft, PEČUH – Kulturna, gastronomska i lovačka udruga pečuških i baranjskih Hrvata: 800 000 ft, SERDAHEL – Serdahel-ska kulturna i sportska udruga: 800 000 ft, ŠOPRON – Kulturna udruga šopronskih Hrvata: 800 000 ft, NAĐATAD – Udruga Hrvata Nađatad: 800 000 ft, ŠOPRON – Udruga „Čakavska katedra“: 800 000 ft, ŠOPRON – Udruga „Matica hrvatska“: 800 000 ft, MOHAČ – Narodnosni folklorni ansambl: 600 000 ft, BAJA – Kulturna udruga „Bunjevačka zlatna grana“: 500 000 ft, SAMBOTEL – Udruga sambotelskih Hrvata: 1 500 000 ft, SEGEDIIN – Hrvatsko-mađarska kulturna udruga „Andrija Dugonić“: 300 000 ft, KERESTUR – Udruga Hrvata Zapadne Mađarske: 300 000 ft

Beta

GARA

Misa i posvećenje obnovljenih bunjevačkih vitraja u župnoj crkvi

Nakon više tjedana, 19. prosinca u Gari je ponovo služena misa, kojom su proslavljene Materice i Oci, blagdani bunjevačkih majki i očeva koji se slave treće i četvrte nedjelje došašća. Pridržavajući se epidemioloških uputa, u župnoj crkvi okupilo se dvadesetak bunjevačkih Hrvata.

Oltar garske crkve posvećene svetom Ladislavu

„Ovu misu služimo s nakanom za graditelje župne crkve, a naša je zadaća da očuvamo baštinu koju su nam ostavili naši preci – kazao je uz ostalo uvodno garski župnik, vlč. Tibor Szűcs u povodu posvećenja četiriju obnovljenih bunjevačkih vitraja.

Nažalost župnik ne govori hrvatski stoga je misa služena na mađarskom jeziku, a uljepšana čitanjima Edmonda Bendea na hrvatskom jeziku, te pjevanjem bunjevačkih pjesama, koje je u pratnji na orguljama predvodio župni kantor Stipan Krekić.

Na kraju mise nazočnima se obratio i Martin Kubatov, predsjednik Hrvatske samouprave Gare koji je uz ostalo naglasio kako je obnova četiriju bunjevačkih vitraja u vrijednosti umalo četiri i pol milijuna forinti ostvarena na inicijativu Edmonda Bendea, a potporom Ureda predsjednika Vlade, odnosno Fonda „Gábor Bethlen” od 3, 3 milijuna, Hrvatske samouprave Tukulje i Hrvatske samouprave Bačko kiškunske županije s

Obnova četiriju bunjevačkih vitraja inicijativa je Edmonda Bendea

po 250 tisuća, te Garske hrvatske samouprave od 400 tisuća forinti. Tom prigodom Hrvatska samouprava Gare predala je božićni dar garskoj župi, uručivši župniku uređaj za čišćenje crkve. Po završetku mise, vlč. Tibor Szűcs posvetio je obnovljene bunjevačke vitraje, a Hrvatska samouprava skromnim je darovima čestitala svim nazočnim vjernicima Božić i Novu godinu. S.B.

Detalj freske u župnoj crkvi

OSIJEK / BAJA

Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti odobrena je financijska potpora za provedbu projekata od posebnoga interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2020. godinu. Odobrena su sredstva za projekt „Osnaživanje učitelja i odgojitelja hrvatske nacionalnosti u Republici Mađarskoj u poučavanju struke na hrvatskome standardnom jeziku”. Projekt se provodi u suradnji i partnerstvu s Visokom učiteljskom školom József Eötvös iz Baje, koja obrazuje učitelje i odgojitelje na hrvatskom nastavnom jeziku. Voditelji projekta su izv. prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar i prof. dr. sc. Damir Matanović. Cilj ovog projekta koji se provodi već nekoliko godina je osnažiti Visoku učiteljsku školu József Eötvös iz Baje stručnim i znanstvenim kadrom Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u području hrvatskog jezika, matematike, prirode i društva, glazbene i likovne umjetnosti te tehničke, tjelesne i zdravstvene kulture.

U podnožju Tenkesa

Veselo društvo okupilo se u podrumu obitelji Radosnai

Obiteljski podrum Radosnai smjestio se podno brda Tenkes. Vinograd o kojem se brinu Feri i Đurđa, a ponekad im u pomoć priskoči i sin Tihomir. Vrijedne ruke nikada ne posustaju, tako ni umirovljene pedagoginje Đurđe Geošić Radosnai. Vinkovo je. Stižu gosti. Bliži i daljnji, prijatelji njeni i muževi, sinovljevi. A kao i uvijek ona se najviše raduje rodbini iz Martinaca. Imala sam čast da je i mene pozvala na domalo „obiteljsko“ druženje. Jer tu se družu i Hrvati iz Harkanja, tu je i zastupnik Hrvatske samouprave Mišo Kovačević. Odjekuje hrvatska riječ i pjesma, i onih nekoliko njih koji ne znaju hrvatski progovaraju. S časom rujnog vina gledamo na Harkanj, a u daljini i na šiklošku tvrđavu. Pitomi brežuljci okupani zrakama siječanjskog sunca su prekrasni. Svježe izorana zemlja, a u nekim vinogradima već je napravljena rezidba.

Okupio nas je sveti Vinko, zaštitnik vinogradara, vinograda i vina. Jer svaki pravi vinogradar obilježi Vincekovo, Vincecu, Vincetu, Vinkovo... S prijateljima zarezhe trs, dobro ga poškropi (krstiga). Tako smo i mi učinili unatoč pandemiji. I dok se širi miris zalatskog janjeta s ražnja pjevaju se sevdalinke, prednjače Mišo i Sujo. Ali ne da se ni domaćica, prebacujemo na njenu pjesmu, „Ja sam junak iz daljine“, i ostale podravske. Mame nas slatki

zalogaji, predjelo, kobasica, šunka, čvarci, sir domaće pogačice, slanci... Neizostavna domaća rakija. Glavno jelo svega i svačega od janjetine, prasetine, kupusa i graha u glinenoj posudi s koljenicom...

Hvala dragom Bogu da je jedan od pet zapovijedanih vinogradarskih blagdana sveti Vinko. Gazda je s radošću odrezao nekoliko raspupanih grančica s tri pupa, da bi mogao nagađati, kad grančice potjeraju, kakva će biti godina. Naravno sve ide lakše uz šalu i priču, pjesmu te slasne zalogaje.

Na obroncima Tenkesa obilježili smo buđenje prirode i početak vegetacijske godine na siječanjskoj temperaturi od deset stupnjeva, mirise sa žara te dobru kapljicu iz podruma Radosnai.

Poznavajući izreku „Ako na svetog Vinka sunce peče, obilno vino u bačve poteče“ izgleda da se vinogradari mogu već sada radovati.

Slasni zalogaji

Prvi odrezani trs

Domaćica nudi svoje rođake iz Martinaca

Povodom 60. godišnjice smrti i 140. godišnjice rođenja

U spomen „našem fiškalu“ Miši Jeliću

Santovački i bački Hrvati 2021. godine obilježavaju 60. godišnjicu smrti (13. siječnja) i 140. godišnjicu rođenja (17. prosinca) dr. Miše Jelića, odvjetnika, kulturnog djelatnika, književnika i hrvatskog rodoljuba. Njegov život i djelo sačuvano je u Sabranim djelima koja je priredio Živko Mandić, a objelodanjena su 2000. godine u nakladi budimpeštanske Croatice.

Dr. Mišo Jelić rođen je 17. prosinca 1881. godine u Santovu u šokačkohrvatskoj obitelji, od oca Miše i majke Marte Filaković. Pučku školu završio je u rodnom selu, a na poticaj tadašnjeg kantora-učitelja Mije Matkovića otac ga daje na daljnje školovanje. Gimnaziju je završio u Somboru 1900. godine, pravo diplomirao u Klužu 1907., a 1912. otvorio svoj odvjetnički ured u Baji.

Već i prije povratka u zavičaj aktivno je sudjelovao u prosvjetiteljskom radu, a kao pomoćnik svećenika Lajče Budanovića (1873.-1958.) pridonio je sastavljanju statuta i utemeljenju „Bajske kršćanske čitaonice“. Zahvaljujući njegovom svesrdnom zalaganju i organizatorskoj sposobnosti u Baji je zaživio hrvatski kulturni život.

Unatoč napadima, borac za nacionalna i jezična prava Mišo Jelić brzo napreduje u karijeri, postaje članom sudbenog stola, te pravnim zastupnikom i članom predsjedništva Udruge Ferencova kanala. Na početku Prvog svjetskog rata kao austrougarski vojnik bio je u Galiciji, na ruskoj bojišnici, poslije je premješten na srpsku frontu gdje je promaknut u časni-

Mišo Jelić

ka. Imenovan je vojnim zapovjednikom u vojvođanskoj Žablji, a zatim i načelnikom vojne policije u Beogradu te pročelnikom tamošnjeg odjela za gospodarstvo i trgovinu. Razvojačen je 1918. u činu satnika, te se vratio odvjetništvu.

Zalagao se za ujedinjenje svih Hrvata u Austro-Ugarskoj Monarhiji.

Već u prvjoj polovici 20. stoljeća bio je pokretač hrvatskog nacionalnog gibanja u Baji i njezinoj okolini. Postaje istinskim vođom Hrvata u mađarskome dijelu Bačke.

Oživio je rad bajske čitaonice, kao predsjednik i službeni pravnik. Najviše se zalagao za kazališni kružok, smatrajući najvažnijim čuvanje i njegovanje materinskog jezika. U Baji i okolnim naseljima organizirao je amaterske kazališne družine, prevodio omiljene igrokaze s mađarskog, uvježbavao ih i režirao njihovo prikazivanje na Fancagi, u Baškutu, Čavolju, Sentivanu, Bikiću, Kaćmaru i Gari. Najčešće je režirao igrokaze Ivana Petreša, s kojim je usko surađivao. Bio je glavni organizator bajskih prela na kojima je nastojao okupiti sve bačke Hrvate, te širitelj hrvatske pisane riječi. Kao odvjetnik pomagao je našim ljudima, čineći to često

bez ikakve naknade, stoga je među bačkim Hrvatima slovio kao „naš fiškal“.

Zbog tadašnje politike odnarođivanja na neko vrijeme biva potisnut iz vodstva Bajske čitaonice. Bio je trn u oku ondašnjim vlastima. Nakon Drugog svjetskog rata postaje „nepoćudnom osobom“. Najprije 1948. biva uklonjen iz svoje službe, zatim 1952. pod lažnom optužbom zatvoren, nemilosrdno mučen i osuđen na doživotnu robiju, a sav imetak mu je zaplijenjen. Iako je pomilovan 1957. godine, iz zatvora izlazi krajnje narušenog zdravlja. Najveći dio preostalog života proveo je u bajske bolnici gdje je 13. ve-

Trenutak za pjesmu

Smrt roda mojega

**Proliće je, a u duši zima.
Cvīće cvate, a meni već vene-
Rod moj sebi hladnu raku sprima,
Saranjuje čak i uspomene.**

**Srdce moje trnom ste izboli!
Nehaj vaš me do srži ubio!
U vrabce se snizili sokoli?
Izdajnici, ja sam ljubio!**

**Sveti Antun željan našeg svita,
Crkva ova bez njega prazna, siva.
Od oltara tužna Gospa pita:
„Oj, Bunjevče, zar te nema živa?“**

**Uskrsnite pokojnici naši!
Pomozite i vi, neba kori!
Nek se opet mole Očenaši,
Nek se Bajom „Rajska Divo“ ori!**

Mišo Jelić

Jelićev grob u bajskom groblju svetog Roka

Spomen-ploča u obliku knjige u rodnom Santovu

ljače 1961. godine preminuo. Pokopan je na bajscome groblju svetog Roka, gdje počiva pokraj svoje sestre Đule.

Pisao je ljubavnu, zavičajnu i domoljubnu liriku, balade i budnice te pripovijesti pučke tematike. Neki od tih radova objavljeni su u kalendaru Danica ili kalendaru za u Ugarskoj živeće Bunjevce, Šokce, Hrvate, Bošnjake, Race i Dalmatince (Budimpešta 1924.–44.), te u Bunjevačkim i šokačkim novinama (Budimpešta 1924).

Rod ga nije zaboravio, a nakon demokratskih promjena u Mađarskoj, početkom 1990-ih godina oživljeno je sjećanje na njegov život i rad. Nakon vraćanja svojedobno nacionalizirane zgrade, sredinom 1990-ih godina postavljena mu je spomen-ploča na zgradi Bajske bunjevačke čitaonice na kojoj piše: U OVOJ ZGRADI ČITAONICE/ JE RADIO/ ISTAKNUTI HRVATSKI RODOLJUB/ DR. MIŠO JELIĆ/1881.-1961. U povodu obilježavanja 120. obljetnice njegova rođenja i 40. obljetnice smrti 2001. godine na grob mu je postavljena spomen-ploča s natpisom na hrvatskom jeziku: *U raju su mlogi naši sini, / Koji bili virni didovini, / Koji Boga svevišnjega štiju / I nepravdu svaku osuđuju.* / dr. Mišo Jelić / 1881-1961 / „naš fiskal”. U ediciji „Hrvatski književnici u Mađarskoj” u nakladi budimpeštanske Croatiae 2000. godine tiskana su mu Sabranana djela koja je priredio Živko Mandić. Objelodanjene su 32 sačuvane pjesme i 25 proznih djela. Njegova prozna djela iznimno su vrijedna za mjesnu povijest, etnologiju i proučavanje mjesnoga govora santovačkih Hrvata. U okviru tradicionalnih dana Santovaca, Hrvatska samouprava Santova u kolovozu 2016. postavila mu je spomen-ploču u Parku znanosti i slobode, na Trgu Ustava, ispred stare Seoske kuće. Na lijevoj strani ploče stoji zapisano: „Mišo Jelić/Santovo, 1881.- Baja, 1961./ „naš fiskal”/hrvatski književnik, /kulturni djelatnik

i odvjetnik/ horvát iró/ költő, ügyvéd”. Na desnoj strani se nalaze ulomci iz Jelićevih pjesama, stihovi o rodu, rodnom selu, materinskom jeziku i ljubavi: „U raju su mlogi naši sini, / Koji bili virni didovini, / Koji Boga svevišnjega štiju / I nepravdu svaku osuđuju.” (Sloboda sviće, 1919-e), „Čuvaj, rode, ikavicu svoju, Njom se druž i u gore doba./ ustriba li, brani je u boju!/Nek ti bude pratilja do groba”/U čast ikavici, 1937. / „Zvono tvoje, kada s tornja bije”/ Dušu moju s milinom ogrije/U tebi sam vazda ko u raju, Zdravo da si lipi zavičaju”/

Santovu, 1940., 15. avgusta/, „Hitam, da joj razplićem kosu, Što na travu bujnu miriše, Da joj s dlana studenu pijem rosu/ da slušam kako kraj mene diše.”/Čeka me. O njegovom životu i radu objavljen je i napis na mađarskom jeziku. U ožujskom broju časopisa Mađarske državne javnobilježničke komore „Notarius Hungaricus” iz 2017. godine, budimpeštanski javni bilježnik dr. Gábor Rokolya pisao je o njegovom životu i radu, pod nadnaslovom „Jedan javni bilježnik, jedan slučaj (Egy közjegyző egy eset)”, te naslovom „Javni bilježnik Mihály Jelić, iliti tužan život hrvatskog pjesnika Miše Jelića (Jelić Mihály közjegyző, avagy Mišo Jelić horvát költő szomorú élete)”. Navodeći pojedinosti o nesretnoj sudbini dr. Miše Jelića, autor uz ostalo zaključuje: „Iz arhivskih dokumenata se vidi, kako je pesnica komunističke partije” i ovoga puta udarila na čovjeka koji je u svom neposrednom okruženju uživao ugled i istaknuo se svojim društvenim angažmanom”. Završno je naveo i to kako su 2000. godine objavljene njegove pjesme i proza, a spomen na njega čuvaju spomen-ploče na njegovom grobu u bajscom groblju svetog Roka, kao i u rodnom Santovu. S.B.

Na postavljanju spomen-ploče na njegovom grobu 2001. godine

Materijalna donacija iz Stolnog Biograda u vrijednosti oko 4 milijuna forinti

Dana 19. siječnja u Caritas Sisačke biskupije upućena je materijalna donacija za žrtve potresa u Sisačko-moslavačkoj županiji, koju je pod pokroviteljstvom stolnobiogradskog biskupa, predsjednika biskupijskog Caritasa mons. Antala Spányija prikupila Hrvatska samouprava Stolnog Biograda u suradnji s biskupijskim Caritasom i Domom za vjeronauk i kulturu sv. Stjepan. Riječ je o donaciji vrijednoj oko 4 milijuna forinti, koja je prikupljena za četiri dana.

Hrvatska samouprava Stolnog Biograda na čelu s predsjednicom Janjom Cindrić Jakubek 4. siječnja objavila je na svojem Facebook profilu poziv za doniranje humanitarne pomoći žrtvama razornog potresa u Sisačko-moslavačkoj županiji, koja se prikupljala pod pokroviteljstvom stolnobiogradskog biskupa i predsjednika biskupijskog Caritasa mons. Antala Spányija. Pomoću lokalnih medija zajednički su se obratili stanovništvu za pomoć, naglasivši pritom koliko su užasnuti vijestima o događanjima u Republici Hrvatskoj, izrazivši svoju sućut obiteljima preminulih. Materijalna donacija se prikupljala u Caritasu i Domu za vjeronauk i kulturu sv. Stjepan, koji je ujedno i sjedište Hrvatske samouprave. Za samo četiri dana građani drevne prijestolnice ugarskih kraljeva i krunidbenog grada prikupili su materijalnu pomoć u vrijednosti od oko 4 milijuna forinti. Riječ je o trajnim prehrambenim proizvodima, higijenskim potrepštinama (pelenama, zubnoj pasti, sapunu), deka, posteljini, gumenim čizmama, sredstvima za čišćenje, grijalicama i aparatu za kavu. Na dan utovara humanitarne pomoći okupljene u Domu za vjeronauk i kulturu sv. Stjepan dočekao je nesvakidašnji prizor. Naime, velika dvorana za priredbe pretvorila se u skladište prepuno kutija i ogromnih plastičnih vreća. Nakon protokolarnog dijela susreta stolnobiogradskog biskupa mons. Antala Spányija, veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrića, dogradonačelnika Stolnog Biograda Zsolta Lehnera i predsjednice gradske Hrvatske samouprave Janje Cindrić Jakubek održana je kratka tiskovna konferencija.

Svi su oni „zasukali“ rukave

„Čuli smo o događanjima u Hrvatskoj i mislim da se u takvim trenucima u svakom čovjeku budi savjest i suosjećanje prema stradalima. Doista sam bio sretan kada sam doznao da će Hrvatska samouprava Stolnog Biograda stati na čelo ove akcije prikupljanja pomoći te će i grad pomoći u okvirima svojih mogućnosti. Dirljivo je bilo vidjeti kako dolaze obitelji s djecom ili siromašniji, stariji ljudi i nesebično donose sve te stvari, kojima smo danas okruženi. Počašćen sam što sam mogao pomoći hrvatskim prijateljima, nije bilo upitno da će se akciji pridružiti i biskupijski Caritas“, izjavio je stolnobiogradski biskup mons. Antal Spányi. Pridodao je da su u kompliciranoj logistici akcije pomagali hrvatski kontingent Multinacionalnog divizijskog zapovjedništva na čelu s generalom-bojnikom Denisom Tretinjakom i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj na čelu s veleposlanikom Mladenom Andrićem. „S hrvatskim diplomatskim zborom u Mađarskoj oduvijek održavamo jako dobre odnose. Sjetimo se samo grandiozne izložbe „Stjepan, sveti kralj“ u kojoj nam je pomagao hrvatski veleposlanik Gordan Grlić Radman. Imamo dobre odnose i s Hrvatskom samoupravom Stolnog Biograda. Pridodao bih još kako je među mojim biskupskim precima i Hrvat Nikola Bartol Balašin, kojeg se svake godine zajednički prisjećamo“, rekao nam je među ostalim mons. Spányi. Hrvatski veleposlanik Mladen Andrić zahvalio se svim građanima Stolnog Biograda na donaciji, načelniku dr. Andrásu Cser-Palkovicsu na financijskoj pomoći i predsjednici hrvatske samouprave Stolnog Biograda Janji Cindrić Jakubek. „Prikupljanje donacije u Stolnom Biogradu je dobar primjer dobro organizirane i pripremljene akcije, ujedno i novi oblik suradnje u ovoj teškoj i tegobnoj situaciji koju preživljavamo u Hrvatskoj“, naglasio je veleposlanik Andrić. U svojoj izjavi za Medijski centar Croatica dogradonačelnik Zolt Lehner također se osvrnuo na odlične veze s Hrvatskom, prvenstveno s gradom prijateljem Biogradom na Moru. „Pored materijalnih donacija prikuplja se i financijska. Grad Stolni Biograd na čelu s gradonačelnikom dr. Andrásom Cser-Palkovicsem među prvima je donirao milijun forinti“, dodao je dogradonačelnik.

Potom su svi prisutni „zasukali rukave“ i uz profesionalnu koordinaciju predsjednice Janje Cindrić Jakubek započeli utovar stvari u teretnjak. U šali bismo rekli, ništa bez Oružanih snaga Republike Hrvatske, naime vojnici su oblikovali lanac i uvelike pomogli u brzom utovaru iz dvorane za priredbe. Tog dana u svakoj kutiji ili vreći skrivala se buduća sreća stradalih obitelji, koje će primiti plemenitu donaciju. Nakon posla, uslijedila je i zaslužena kava s mineralnom vodom i sendvičima.

Kristina Goher

U hrvatskoj akciji „Dica za dicitu“ gradišćanske škole i čuvarnice

Još gor nije kraj prvoj skupnoj ogromnoj gradišćanskoj dobrovoljnoj akciji za žrtve potresa Siska, Petrinje, Gline i okolnih sel, i drugi kamion je još na čekanju, čiji sabirni dom je i dandanas sambotelski Hrvatski obrazovni centar, jur se je s nevjerojatnom brzinom zgodalo i priključenje k drugoj akciji, pri koj su se dica aktivizirala, a isto tako i njevi roditelji i pedagogi. Na suradnju je pozvala odgojno-obrazovne ustanove u Gradišću, Edita Horvath-Pauković, ravnateljica Hrvatske škole i čuvarnice u Sambotelu.

„Mi smo na društvenoj mriži štali za ovu akciju, čiji je cilj da dica daruju dicitu svoje, jur nehasnovane igračke, pliše, čokoladu i bonbone, da im moljaju, ali da se predstavljaju i napišu par rečenica u pismu za one, ki će te škatulje otpriti“, rekla je sambotelska školska direktorica, ka je povidala još da je veljek nazvala svoje kolegice u drugi odgojno-obrazovni ustanova, ke su dale svoje odobrenje. Čuda mališanov je doneslo svoje dare i u koljnofskoj Dvojezičnoj školi i čuvarnici Mihovila Nakovića, a isto tako i u petroviskoj Dvojezičnoj školi. Organizatorice u Undi posebno se zahvaljuju za dare stanovnikom, Osnovnoj školi i čuvarnici u Horpaču, u Žiri, Farskoj općini Žire i svim, ki su skupadonesli 184 škatulje napunjene s

Foto: ANDREA EGREŠĆ

Koljnofski dobrovoljci

Foto: TIHO

Jedan dio sambotelskih donatorov

Foto: CSILLA PINTER

Undanski organizatori

pokloni i s ljubavlju. „U kontaktu s organizatori ove akcije smo doznali da po prvi put kih 600 škatuljov su podilili najmladjim žrtvam potresa u Petrinji i okolici, a polovicu tih i mi smo poslali sigurno u Varaždin“ dodala je Edita Horvath-Pauković ka je za odvožnju gradišćanskih paketov prosila petroviskoga privatnika Mikloša Kohutha. To smo već od njega doznali da je vridna donacija zašla prošle srijede u cilj, u Društveni dom Poljane Bišupečke, za ku su bili jako zahvalni i sami inicijatori ki i na plakati običuju da dari za dicitu u Petrinji, Glini i Sisku i u ostali, potresom zdrmani, mjesti dostavljaju se direktno u dičinje ruke.

Tiho

Foto: ANDRÁS HANDLER

Petroviske škatulje

Iz Martinaca u Srednje Mokrice

Prikupljanje donacija u podravskim selima Martincima, Križevcima i Starinu

U podravskim selima Baranjske županije, posebice onima gdje u većem broju žive i Hrvati već na prvu vijest o razornom potresu koji je pogodio Sisačko-moslavačku županiju počelo je prikupljanje donacija za nastradala područja. Tako su se u organizaciji Mjesne samouprave Martinaca, Hrvatske samouprave Martinaca, KUD-a „Martinci” i Ženskog pjevačkog zbora „Korijeni” 9. 12. i 14. siječnja u martinačkom domu kulture prikupljale donacije za potresom stradala područja u Republici Hrvatskoj. Prikupljanju su se odazvala i susjedna sela Križevci i Starin. Kako su nam rekli martinački načelnik Levente Várnai i predsjednica Hrvatske samouprave Martinaca Đurđa Gregeš Sigečan, brojni su se Martinčani i ljudi dobre volje odazvali pozivu na prikupljanje pomoći. Akciji prikupljanja donacija pridružile su se i Hrvatska samouprava Križevaca na čelu s Ružom Hum i Hrvatska samouprava Starina na čelu s Jozom Perjašom. Oni su u svojim selima prikupili značajne donacije, a sve je odvezeno u humanitarni centar koji je bio u martinačkom Domu kulture. Sveukupno je prikupljeno skoro 3 tone potrepština. Bilo je i onih koji su donirali novac. Organizatori su za isti kupili dodatne potrepštine kako bi mogli osigurati točno 100 kutija pomoći za svaku obitelj.

Mokričani s prijateljima iz Gradine i Martinaca

Kako nam je rekla djelatnica martinačke samouprave Kristina Gregeš Pandur, zapakirano je 100 paketa, svaki po 25 kilograma s trajnim prehrambenim namirnicama, za 100 obitelji u selu kamo je otpremljena pomoć.

Prikupljeno su osobno sa svojim prijateljima iz općine Gradina Markom Ajčekom i Damirom Brdarićem članove delegacije, u kojoj je bilo jedanaestero ljudi martinačkog kraja, odnijeli 22. siječnja u Srednje Mokrice, naselje koje se nalazi između Zagreba i Petrinje. Na granici u Terezinom Polju čekali su ih prijatelji iz Gradine koji su im pomogli procijeniti u koje bi se naselje trebala odnijeti prikupljena donacija. Uz prehrambene artikule napravljeno je dodatnih 60 paketa s higijenskim potrepštinama. Uz to nosila se donirana odjeća, mineralna voda, wc papir..., sve što je tamošnjim ljudima najpotrebnije, a sve u dogovoru s čelnim ljudima Gradine i Srednjih Mokrica. Kod prijevoza su pomogli martinački privatnici Tamás Vástyán, Zoltán Nagy, Adrián Szieber i Damir Szolga. Oni su, kako je rekla Kristina Gregeš Pandur, besplatno dostavili svojim vozilima sve prikupljeno. Bez naknade omogućili su tri mikrobusa u koje su utovarene donacije. U

Više od sto kutija s donacijama

Mokricama su naišli na zahvalnost svih tamošnjih ljudi. Dočekani su ispred Mjesnog doma kulture u Srednjim Mokricama, gdje je centar za prikupljanje donacija, a potom je pomoć podijeljena stradalim obiteljima.

Koliko su martinački donatori dodirnuli srca potresom pogođenih ljudi i stanovnika Mokrica bjelodano svjedoče riječi zahvale koje je 24. siječnja iz suncem obasjanih Mokrica uputio predsjednik Mjesnog odbora Mokrica Tomislav Mitar: „Svaki stanovnik primio je vaš paket hrane i paket higijenskih potrepština, a vrijedne ruke naših žena sortirale su odjeću. Veliko HVALA bratskim Martincima i braći Hrvatima. Naš Mjesni odbor broji četiri sela, Gornje Mokrice, Srednje Mokrice, Donje Mokrice i Međurače. U selima imamo 110 domaćinstava, 168 stanovnika, ali najveći naš ponos je 27 djece u dobi od 2 mjeseca do 15 godina. U tom broju je 6 obitelji s po troje djece. Upravo te mlade obitelji s djecom u potresu su proživjele najveću patnju u zbrinjavanju male djece na sigurno i toplo. U narednom razdoblju cilj je maksimalno pomoći upravo tim obiteljima, kako bi djeca zaboravila potres, naprimjer u obnovljenoj kući i novoj dječjoj sobi. Od 110 kuća 8 kuća označeno je za rušenje, 70 kuća je privremeno neuporabljivo za život i 32 kuće su uz potrebnu obnovu upotrebljive za život. Moj plan je da u što kraćem vremenu obnovimo sve zelene kuće i vratimo barem dio stanovnika normalnijem životu, a potom svu energiju uz ljude poput vas velika srca usmjerimo na obnovu teže oštećenih kuća. Jos jednom od srca hvala Hrvatima u Mađarskoj, ali veliko hvala i mađarskom narodu. U nevolji se vide veliki narodi velika srca.”

Martinački organizatori posebno se zahvaljuju na pomoći prijateljima iz Gradine i Mokričanima na toplom gostoprimstvu. Na povratku kući zastali su u Novom Gracu u općini Gradina, gdje su s načelnikom općine Gradina Markom Ajčekom i načelnikom Rušana Damirom Brdarićem dogovorili daljnju suradnju. Planira se potpisivanje sporazuma o prijateljstvu i suradnji Martinaca i Gradine.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Muzej „Dorottya Kanizsai” poziva vas na online pokladnu igru!

Izradite svoju šaljivu pokladnu zaštitnu masku i pokažite je! Maska treba pokrivati nos i usta, u skladu s propisima. Predlažemo da masku izradite od tekstila, a za ukrašavanje možete koristiti bilo koji materijal.

Gotovu masku obucite, uslikajte se i pošaljite poruku s fotografijom na Facebook stranicu Muzeja, najkasnije do 10. 02. (Pažnja! Slanjem fotografija sudionici pristaju da se iste objave na Facebook stranici Muzeja.)

Slike će se 11. veljače 2021. objaviti na našoj stranici u mapi koja omogućuje gledanje i lajkanje (do 18. veljače 2021.). Autor slike koja prikupi najviše lajkova dobiva vrijedan poklon.

Proglašenje rezultata: 19. veljače 2021.

Sudjelujte u igri i budite najkreativniji!

**BUDI
TI
NAJKREATIVNIJI!**

Napravi šaljivu pokladnu verziju

epidemiološki funkcionalne maske koja pokriva nos i usta.

1

Pokaži se!

Obuci gotovu masku, uslikaj se i pošalji fotografiju u poruci na Facebook stranicu Muzeja najkasnije do 10. 02.

2

Pristigle slike objavit ćemo

na našoj stranici gdje ih možete pogledati i lajkati.

3

Osoba čija slika prikupi

najviše lajkova bude nagrađena poklonom.

4

POKLADNI SU

NEMOJ TUGOVATI,

UMJESTO IARFE

MASKU TI NAPRAVI!

Za dodatne detalje
posjetite našu Facebook
stranicu!

Pažnja!

Sudionici slanjem fotografija pristaju na njihovo objavljivanje na Facebook stranici Muzeja.

Zajedno pomažu žrtvama potresa

U sumartonskom Seoskom domu 23. siječnja potpisan je ugovor o novčanoj donaciji za stradale u potresu u Hrvatskoj koju su zajedničkim snagama prikupile prijateljske samouprave, Samouprava XV. okruga Budimpešte, Hrvatska samouprava i Mjesna samouprava Sumartona i Općina Donji Kraljevec. Ugovor o donaciji u nazočnosti veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti dr. Mladena Andrića, državnog tajnika Pétera Cseresnyésa i načelnika Sumartona Józsefa Mihovicsa potpisali su načelnica Samouprave budimpeštanskog XV. okruga Angéla Németh Cserdi, dopredsjednica Hrvatske samouprave Erika Vlasics Kapuvári i načelnik Općine Donji Kraljevec Miljenko Horvat. U realizaciji ugovora pomogla je Hrvatska samouprava XV. okruga na čelu s predsjednikom Stjepanom Kuzmom. Novčana donacija upotrijebit će se za nabavu stambene kontejnerske kućice.

Predstavnici ugovornih stranaka, slijeva: predsjednik Hrvatske samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma, dopredsjednica Hrvatske samouprave Erika Vlasics Kapuvári, načelnica Samouprave XV. okruga Budimpešte Angéla Németh Cserdi i načelnik Općine Donji Kraljevec Miljenko Horvat

Nakon potresa u Petrinji i njezinoj okolici žitelji Pomurja (hrvatsko i mađarsko stanovništvo podjednako) među prvima su započeli prikupljati donacije, što čine i dalje. Nedavno je Grad Velika Kaniža žrtvama potresa donirao milijun forinti, a Hrvatska samouprava Zalske županije do kraja veljače također prikuplja financijsku pomoć. Sumartanci su se odlučili pridružiti financijskoj donaciji svojih prijatelja i partnera, Samouprave XV. okruga Budimpešte i Općine Donji Kraljevec – naime, prije šesnaest godina potpisan je sporazum o suradnji četiri samouprave (Općine Donji Kraljevec, Mjesne samouprave Sumartona, Samouprave XV. okruga Budimpešte i tamošnje Hrvatske samouprave). U ulozi domaćina prilikom svečanog potpisivanja ugovora o potpori bio je načelnik Sumartona József Mihovics, koji je pozdravio nazočne, zahvalivši se svima koji su na bilo koji način pomogli da se potpisivanje ostvari u Sumartonu. Veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti dr. Mladen Andrić pridružio se riječima zahvale zbog pomoći za unapređenje položaja potresom pogođenih krajeva i u teškim vremenima pandemije, što svjedoči o posebnom prijateljstvu Republike Hrvatske i Mađarske. Načelnica Angéla Németh Cserdi u ime Samouprave XV. okruga naglasila je kako ta budimpeštanska samouprava suradnju s prijateljskim gradovima i udrugama shvaća ozbiljno i smatra da treba stajati uz njih u teškoćama i pomoći u skladu sa svojim mogućnostima. Tako je Samouprava XV. okruga donijela odluku o pru-

žanju financijske pomoći od milijun forinti. Toj donaciji pridružili su se i Sumartanci, a prikupljanje donacije koordinirala je Hrvatska samouprava Sumartona, doznali smo od zamjenice predsjednika Erike Vlasics Kapuvári:

„Razorni potres osjetio se i u Sumartonu, znali smo da je to ozbiljno, poslije smo čuli da su stradali naši sunarodnjaci. U početku smo se pridružili akciji prikupljanja materijalne humanitarne pomoći, a ovaj put u dogovoru s našim partnerima odlučili smo se za prikupljanje financijske pomoći. Donacijama mještana prikupljeno je 603 000 forinti, a tomu su Mjesna samouprava i Hrvatska samouprava Sumartona pridodale 300 tisuća forinti. U dogovoru s partnerima prikupljena sredstva u Do-

Pozdravne riječi sumartonskog načelnika Józsefa Mihovicsa

njem Kraljevcu će se upotrijebiti za izradu kontejnerske kućice, jer je trenutno to najpotrebnije stradalima u potresu”, rekla je za naš tjednik gospođa Kapuvári.

Načelnik Donjeg Kraljevca Miljenko Horvat zahvalio se na pomoći, naglasivši kako smatra da je potpisivanje ugovora o donaciji znak pravog prijateljstva među partnerima, jer pravi prijatelji se poznaju u nevolji. Donji Kraljevec je i za vrijeme pandemije uspio održavati kontakte s partnerima, često su se čuli telefonom ili internetskim kanalima, tako je došlo i do potpisivanja. Čelnici svih partnera nadaju se boljim vremenima i nastavku druženja, kao prije pandemije. Partneri će morati još bolje poraditi na gospodarskoj suradnji kako da bi se omogućio lokalni gospodarski rast, a zajedničkim snagama i to će biti lakše.

beta

Inicijativa glasnogovornika Joze Solge za pružanje pomoći Banovini

Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga 4. siječnja pokrenuo je inicijativu za pružanje pomoći Banovini za saniranje šteta prouzročenih potresom. I sam je osjetio posljedice razornog potresa koji se dogodio 29. prosinca 2020. godine u 12 sati i 20 minuta, a osjetio se i u južnim mađarskim županijama pa tako i u Pečuhu. U Pečuhu se kao posljedica podrhtavanja tla srušio veliki dimnjak na jednoj stambenoj zgradi. Kako nam je rekao predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga „igrom slučaja“, on je baš parkirao automobil uz spomenutu zgradu, a cigle s dimnjaka su se srušile na automobil. Srećom je upravo izašao iz automobila i nalazio se na udaljenosti od pola metra. Kako je rekao, pri pomoći mu je bio sam „nebeski otac“.

Glasnogovornik Solga ponukan i osobnim iskustvom posljedica potresa i slikama s područja koja su bila u epicentru snažnog podrhtavanja tla uputio je inicijativu prikupljanja pomoći svim hrvatskim samoupravama, civilnim društvima, organizacijama i pojedincima, kolegama zastupnicima u Mađarskom parlamentu i predstavnicima drugih narodnosti u Mađarskoj.

Kao predstavnik Hrvata u Mađarskom Parlamentu, pridružio se inicijativi Vlade Republike Hrvatske, Hrvatske državne samouprave i šomođskih parlamentarnih zastupnika pa je na račune spomenutih uputio osobnu novčanu donaciju ukupnog iznosa od 500 000 ft, te osigurao prijevoz materijalne pomoći iz Martina i okolice u Srednje Mokrice, pored Petrinje. Ovim putem zahvaljuje se Vladi Mađarske, članovima parlamentarnog Odbora za narodnosti i svima onima koji su do sada pružili pomoć Hrvatskoj, te ih potiče na daljnju potporu stradalim krajevima.

Glasnogovornik Solga inicijativu je uputio i članovima Odbora za narodnosti

Glasnogovornik Solga poziva i moli pomoć u širenju informacija vezanih uz prikupljanje donacija u nadi za što bržim oporavkom ozlijeđenih u pogođenoj regiji. Poziva građanstvo da daju svoju novčanu potporu za sanaciju šteta u Sisačko-moslavačkoj županiji i drugim područjima.

Otvoren je poseban bankovni račun pod pokroviteljstvom Hrvatske državne samouprave za prikupljanje donacija u Mađarskoj. U međuvremenu je i Vlada Republike Hrvatske osnovala fond za prikupljanje donacija i otvorila žiro račun na koji također možete uputiti financijsku pomoć.

Branka Pavić Blažetin

Republic of Croatia – Ministry of Finance,
Katančićeva 5, 10000 Zagreb, Croatia

Naziv i adresa banke: Croatian National Bank,
Trg hrvatskih velikana 3, Zagreb 10000, Croatia

Broj računa / IBAN: HR12 1001 0051 8630 0016 0

SWIFT: NBHRHR2XXXX

Opis plaćanja: Earthquakes aid

Hrvatska državna samouprava pokreće inicijativu prikupljanja financijske donacije stradalima u potresu u Hrvatskoj. Svoje novčane priloge možete uplatiti na sljedeći račun:

Vlasnik računa: Országos Horvát Önkormányzat

Naziv banke: K&H Bank Zrt.

Adresa banke: 1095 Budapest, Lechner Ödön fasor 9.

Broj računa: 10402427-00032952-00000009

IBAN: HU40 1040 2427 0003 2952 0000 0009

SWIFT: OKHBHUHB

Opis plaćanja: potres u Hrvatskoj

ZAJEDNO ZA HRVATSKU

Crkvu sv. Nikole i Vida u Žažini će obnoviti Mađarska

FOTO: TIMEA HORVAT

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić Blažetin, tel.: +36 30 396 1852, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac, e-mail: balatinacz66@gmail.com, Bernadeta Blažetin, e-mail: beta@croatica.hu, Kristina Goher, e-mail: kristina.ghr@gmail.com, Timea Horvat, e-mail: tiho@croatica.hu, RAČUNALNI SLOG: Anna Kondor, e-mail: nusik.glasnik@gmail.com, LEKTOR: Ivan Tomek, e-mail: tomekivan@t-email.hu, ADRESA: 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. Tel. + 36 30 436 1146, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA OSNIVAČA: Savez Hrvata u Mađarskoj, IZDAVAČ: Croatica Nonprofit Kft. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: ERSTE Bank Hungary Zrt. 11600006-00000000-78637100, uredništvo Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi 9000 Ft. Tjednik se financira iz državnog proračuna Mađarske. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Nonprofit Kft., 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. HU ISSN 1222-1270